

IK, ROLAND, 58 JAAR IN 2030

Hallo, ik ben Roland, een gewone man, bedacht op basis van het burgerscenario. We zijn in 2030, ik ben 58, wat men nog niet zo lang geleden nog 'de pensioenleeftijd' noemde! Mijn leven is heel anders dan dat van mijn ouders op dezelfde leeftijd en daar ben ik blij om.

« HET SYSTEEM VAN DE PENSIOENEN LIJKT EEN BEETJE INGEWIKKELD, MAAR HET IS VEEL RECHTVAARDIGER DAN IN DE TIJD VAN MIJN OUDERS, TWINTIG JAAR GELEDEN »

worden gecumuleerd. De eerste pijler is het onvoorwaardelijk basisinkomen waar elke meerderjarige recht op heeft. De tweede is de aanvulling die door de overheid wordt gestort. Die bedragen worden van het onvoorwaardelijk basisinkomen afgehouden gedurende de momenten dat men werk heeft. De derde pijler is een aanvullend

pensioen dat vroeger ook al bestond maar dat nu verplicht is en ook wordt opgebouwd met de inkomsten uit arbeid. Daar kan dan eventueel nog een vorm van pensioensparen aan worden toegevoegd, maar dat is niet verplicht.

Voor mij is de vierde pijler de meest kenmerkende voor onze huidige maatschappij. Van zodra we op pensioen zijn, kunnen we dat pensioen aanvullen met het aanbieden van diensten aan de samenleving. Dat was natuurlijk niet mogelijk geweest zonder een algemene mentaliteitswijziging. In de tijd van mijn ouders werd de 'waarde' van de mensen bepaald door het werk dat men deed of door hoeveel men verdiende. Vandaag kijken we vooral naar wat iemand bijdraagt aan de samenleving.

Ik vraag me momenteel af of ik binnenkort op pensioen zou gaan of nog even zou wachten. Ik ben op jonge leeftijd begonnen werken en ik heb dus bijna het verplichte aantal arbeidsjaren gepresteerd om recht te hebben op een pensioen, en ook financieel kan ik het aan. Het huidige pensioenstelsel lijkt dan misschien wel wat ingewikkeld, maar het is veel rechtvaardiger dan pakweg twintig jaar geleden toen mijn ouders stopten met werken.

Nieuwe pijlers voor de berekening van het pensioen

We hebben het idee behouden van de 'pijlers' die kunnen

Zelfs als ik stop met werken, kan ik op elk moment, als ik dat wil, opnieuw beginnen. We mogen immers zo veel werken als we willen. Wanneer ik dan opnieuw werk, verlies ik wel tijdelijk de aanvullingen op mijn pensioen, maar dankzij de inkomsten uit mijn werk en het onvoorwaardelijk basisinkomen, heb ik geen reden om mij zorgen te maken.

Het onvoorwaardelijk basisinkomen voor iedereen was naast een ware revolutie ook één van de belangrijkste verwezenlijkingen van de verschillende regeringen sinds 2020 in de strijd tegen de stress die zich in heel onze maatschappij had genesteld.

"Anders denken en anders leven", iedereen had het erover. De generatie van mijn ouders bereikte helemaal afgepeigerd de pensioenleeftijd en mensen van 40 jaar hadden geen idee hoe ze het tot de pensioenleeftijd moesten volhouden. Jongeren, zoals mijn zoon Diego, hadden daardoor een heel pessimistische kijk op het leven. Iedereen beseftte dat we naar een beter evenwicht moesten zoeken tussen individuele verantwoordelijkheid en maatschappelijk welzijn. Bovendien was het evident dat men moest vertrekken van ervaringen op het terrein en leren uit de resultaten van deze experimenten.

Een zinvolle pauze

Ik zie elke dag de positieve resultaten van die keuze, zo is Diego, mijn net afgestudeerde zoon van 23, dankzij het onvoorwaardelijk basisinkomen niet verlamd door faalangst. Hij heeft een job gevonden en lijkt zelfverzekerd. Als er iets fout loopt is er immers nog altijd het financiële vangnet van het onvoorwaardelijk basisinkomen.

« ALS IK NU STOP MET WERKEN, KAN IK LATER TOCH OPNIEUW HERBEGINNEN WERKEN, MOCHT IK DAT WILLEN »

Mijn tweede echtgenote, Soumia, heeft na 15 jaar werken in een multimedagroep gebruik gemaakt van het onvoorwaardelijk basisinkomen om gedurende een jaar iets anders te gaan doen en haar droom te verwezenlijken en projecten ten voordele van de maatschappij te lanceren.

Ze is haar diensten gaan aanbieden in het Polyvalent Dienstencentrum van onze gemeente dat wordt beheerd door de overheid, maar hoofdzakelijk wordt bemand door vrijwilligers. Eigenlijk is dat systeem een beter georganiseerde versie van de ruildiensten van vroeger, en vertrekt het vanuit hetzelfde idee, namelijk om op lokaal niveau regelmatig diensten aan te bieden die niet in geld uitgedrukt worden (hoewel de overheid ze wel valoriseert door een aanvulling op het onvoorwaardelijk basisinkomen toe te kennen voor het verlenen van diensten ten voordele van de samenleving). Die activiteiten moeten nieuwe banden smeden tussen mensen met verschillende sociale achtergronden.

Soumia gaat zich bezighouden met twee projecten die vorig jaar door de mensen van onze gemeente werden gekozen. Het eerste project ligt haar erg na aan het hart, ze gaat een online netwerk oprichten voor oudere mensen. Op die website zullen ze gemakkelijker met elkaar kunnen communiceren en contact houden. Om er evenwel geen 'seniorengetto' van te maken, zal het netwerk voor iedereen openstaan.

Het tweede project van Soumia heeft de interesse van mijn zoon gewekt die niet de middelen heeft voor culturele uitstapjes, omdat hij nog in het begin van zijn carrière staat. Het idee kwam uit de gids van voorbeeldprojecten die de overheid elk jaar publiceert. Het werd voor

het eerst gelanceerd in Gent en het is eigenlijk heel simpel: we gaan jongeren die de middelen niet hebben om naar het theater, een tentoonstelling of een concert te gaan in contact brengen met oudere personen die wel de middelen hebben, maar er niet meer alleen willen of kunnen naartoe gaan.

Het samenleven met andere generaties is veel natuurlijker geworden dan aan het eind van de 20ste eeuw. Alles is zodanig georganiseerd dat mensen van verschillende leeftijden elkaar gemakkelijk ontmoeten en samen alledaagse dingen doen. Diego is het al van in de lagere school gewend om gepensioneerde mensen te zien, zij kwamen daar immers de leerlingen begeleiden en in het middelbaar kwamen ze tijdens de technische ateliers hun vakmanschap overdragen aan de jongeren.

Samen leven gaat heel natuurlijk

In de buurt en op de werkvloer zijn er systematisch campagnes en sensibiliseringssessies rond 'samen leven'. We moeten daar immers aan blijven werken om gedragswijzigingen te stimuleren. In de buurt hebben wij bijvoorbeeld een 'sociale dienst' georganiseerd van jongeren die ouderen helpen. Maar het is geen eenrichtingsverkeer! De jongeren maaien bijvoorbeeld het gras en in ruil daarvoor helpen de ouderen hen bij het huiswerk of helpen ze hen bij het vinden van hun weg in het leven.

Laat het duidelijk zijn, het is belangrijk om ons niet enkel te beperken tot het aantonen aan de jongeren dat ze respect moeten hebben voor de ouderen, we maken de 'anciens' ook duidelijk dat ze moeten aanvaarden dat de jeugd niet per se dezelfde visie op de maatschappij heeft als zij. Mijn moeder van 83, Jeanne vindt dat allemaal heel goed, zij beseft al

langer dat we allemaal iets van elkaar kunnen leren. Tot vijf jaar geleden ging zij nog verhalen voorlezen aan de kinderen in de naschoolse opvang. Zij kan het zich niet inbeelden dat ze in een rusthuis zou wonen zoals zoveel ouderen een dertigtal jaren geleden, toen de bewoners niet meer aan het normale sociale leven konden deelnemen en geen contact meer hadden met mensen van andere generaties.

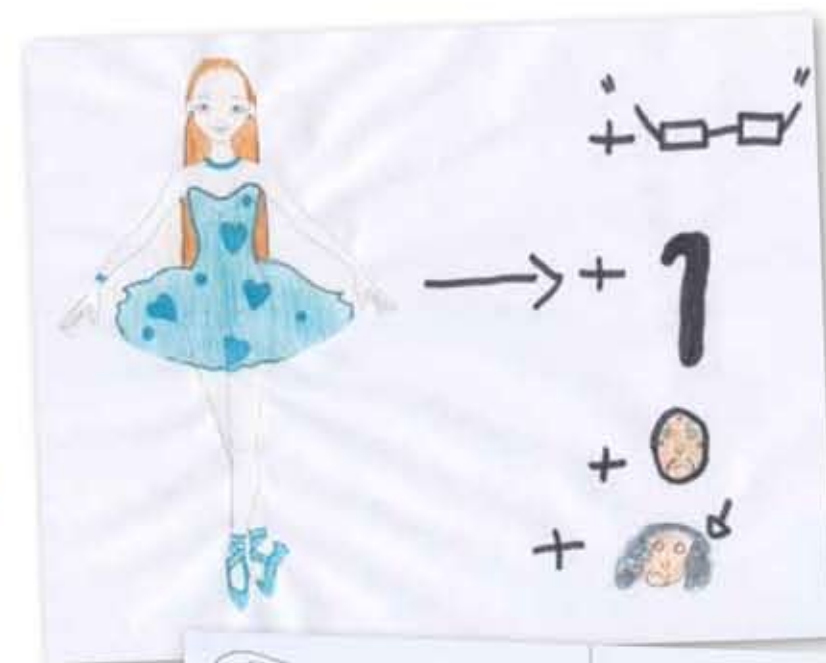
Rusthuis of niet, dat is wat onze familie momenteel bezighoudt. De schepen van intergenerationele zaken is vorige week bij mama geweest om samen met haar haar behoeftes rond wonen voor de komende jaren te plannen. Die werkwijze is nu heel gebruikelijk en maakt deel uit van de preventiepolitiek rond gezondheid. We proberen nu voordat de problemen zich stellen woningen te zoeken voor ouderen die aangepast zijn aan hun noden. Er bestaan zelfs gemeentelijke overlegagentschappen die de beschikbare woningen beheren en die de mensen kunnen helpen bij het zoeken naar een voor hen geschikte woning. Dankzij het leefloon dat ouderen net als mindervaliden of zieken krijgen, kan ze met een gerust gemoed nadenken over haar nieuwe woning.

De manier waarop we vandaag over wonen denken is trouwens aardig veranderd. Het is nu veel gebruikelijker om naargelang de gezinssamenstelling en gezondheidstoestand te verhuizen. Soumia en ik denken nu al na over wat we binnen enkele jaren gaan doen. We kunnen ofwel onze woning omvormen in een kangoerewoning met een appartement voor ons en een ander deel waar andere mensen kunnen wonen of we kunnen net zoals

Diego ons gaan vestigen in één van die nieuwe vestigingen waar er allerlei winkels en diensten aanwezig zijn en waar alles zodanig is ontworpen dat alle leeftijden er hun gading

«IEDEREEN
HEEFT NU EEN
ZIEKTEVERZEKERING.
IN RUIL DAARVOOR
IS IEDEREEN WEL
VERANTWOORDELIJK
VOOR DE GEVOLGEN
VAN ZIJN LEVENSTIJL
EN -KEUZES»

vinden. Dat is uiteindelijk de meest natuurlijke manier om een generationele mix te krijgen.

Op wijkniveau is er nu het 'bezoekerssysteem' waarbij mensen regelmatig met oudere mensen komen praten om zo hun isolement te breken. Voor ons, die in de stad en ver van mama wonen, is dat een echte geruststelling.

Gezondheid en verantwoordelijkheid

De begrippen samenleving en solidariteit zijn veel meer aanwezig en ook het begrip individuele verantwoordelijkheid is versterkt. Vooral qua gezondheid is dat zeker te merken. 30 jaar geleden werd er veel gepraat over de gezondheidszorg "op twee snelheden", we vreesden dat de verschillen tussen personen die de middelen hadden om zich goed te verzorgen en diegene die dit niet hadden nog groter zouden worden.

Vandaag heeft iedereen toegang tot zorg en tot geneesmiddelen. Dat is voor een deel te danken aan het feit dat zorgverstrekkers en zorginstellingen regelmatig worden geëvalueerd en sterk aangemoedigd worden om te werken met forfaits.

Het komt ook doordat de ziekte- en hospitalisatieverzekeringen werden veralgemeend. In ruil daarvoor is iedereen verantwoordelijk voor de gevolgen van de manier waarop hij of zij leeft en de impact die zijn levenswijze heeft op de gezondheidskosten. In het geval van mama heeft de familie samen gezeten met de gemeente, die immers gepaste oplossingen zoekt voor de bejaarden.

Soumia en ik focussen op preventie, zo laten we regelmatig een check-up doen om op de hoogte te blijven van onze gezondheidstoestand en te weten wat we kunnen doen om

langer in vorm te blijven. Dat kan zwaar lijken, maar die preventie heeft heel wat dingen veranderd. Toen ik 35 jaar geleden begon te werken, was het bedrijf helemaal niet bezig met stress van de werknemers. Vandaag is welzijn op het werk daarentegen een onderdeel van de managementopleidingen. En ik kan je verzekeren dat het verschil voelbaar is!

Wie had ooit kunnen denken dat de vooruitgang zou leiden tot meer gemoedelijkheid en meer aandacht zou hebben voor het echte leven van de mensen. In het begin van de 21ste eeuw werden mensen zoveel mogelijk vervangen door machines en nu is het precies omgekeerd, er zijn terug echte operatoren om oudere mensen en mensen die niet zo handig zijn met technologie beter te kunnen helpen. Voor mij was de grootste verandering dat ik heb leren begrijpen dat niet alles in geld hoeft worden uitgedrukt. Voor jongeren is dat ondertussen de normaalste zaak van de wereld, zij groeiden immers op met die mentaliteit, maar voor anderen is het niet altijd makkelijk om te aanvaarden dat geld niet het enige van waarde is en dat niet al onze daden per se een materiële vergoeding moeten hebben.